

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОВАДЖЕННЯ У СІМЕЙНИХ СПРАВАХ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри
судочинства

Протокол № 1 від 26.08.2025

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Провадження у сімейних справах
Викладач	Кузьмич Олег Ярославович, доц., к.ю.н., доцент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Кузьмич Олег Ярославович (0342) 596178
Е-mail викладача	Кузьмич Олег Ярославович oleh.kuzmych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є система правових норм, що регулюють діяльність та пов'язані з нею процесуальні правовідносини суду та учасників судового процесу, що виникають при здійсненні правосуддя в сімейних справах. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:1. Особливості судового розгляду справ, що впливають з шлюбних відносин;2. Судовий розгляд справ по спорах, що виникають із правовідносин батьків і дітей; Навчальна дисципліна «Провадження у сімейних справах» вивчається разом з іншими галузями права, зокрема цивільним правом, сімейним правом, цивільним процесуальним правом тощо. Вона є теоретичною основою для забезпечення набуття здобувачами освіти інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей судового захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних суб'єктивних прав та інтересів учасників сімейних правовідносин. Основними джерелами цієї галузі права виступають Сімейний кодекс України, Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон України «Про прокуратуру», Закон України «Про судовий збір», Закон України «Про безоплатну правову допомогу», Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», Закон України «Про міжнародне приватне право» та ряд інших законів і підзаконних актів. Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню місця судового захисту сімейних прав та інтересів учасників сімейних правовідносин загалом у правовому механізмі захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних суб'єктивних прав та інтересів</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування високого рівня професійної правосвідомості і наукового мислення майбутніх юристів, вироблення вмінь і навичок, що дозволяють вільно орієнтуватися в сімейному та цивільно-процесуальному законодавстві, аналізувати, тлумачити і застосовувати ці норми.</p> <p>Основними <u>цілями</u> вивчення дисципліни є ознайомити студентів із джерелами цивільного процесуального та сімейного права; навчити користуватися нормами цивільно-процесуального та сімейного законодавства при вирішенні конкретних правових питань;</p>	

сформувати у студентів сучасний погляд на тенденції розвитку процесуальних відносин при вирішенні сімейних спорів; юридично грамотно оцінювати та кваліфікувати факти і обставини, складати позовні заяви, заяви та інші процесуальні документи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності

знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів; повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності в Україні та світі, розуміння їх правової природи; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування; здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин; здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему; складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами; використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; володіти базовими навичками риторики; пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські	20
практичні	-
лабораторні	-
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	081 Право	3-й	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Тема 1. Загальні положення судового захисту сімейних прав та інтересів	-	2	6
Тема 2. Справи про розірвання шлюбу, недійсність шлюбу та встановлення режиму окремого проживання	2	2	8
Тема 3. Справи про визначення правового режиму майна подружжя	2	2	8
Тема 4. Справи про визнання батьківства (материнства) та їх оспорування	2	2	8
Тема 5. Справи про усиновлення	-	2	8
Тема 6. Справи пов'язані із вихованням дітей	2	4	8
Тема 7. Справи про стягнення аліментів	-	4	8
Тема 8. Справи про встановлення судом юридичного факту сімейно-правового характеру, що є підставою для виникнення, зміни чи припинення інших правовідносин: правова природа та особливості розгляду	2	2	6
ЗАГ.:	10	20	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від</p>		

	<p>27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні кафедри судочинства (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p> <p>На письмову модульну контрольну роботу вноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 10 балів, 1 задача, яка оцінюється в 15 балів, 3 термінологічних завдань, які оцінюються по 5 балів, а також 3 тестових завдань, які оцінюються по 5 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua, а також в системі дистанційного навчання.</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p>Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимум 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ksud.pnu.edu.ua>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Дякович М. М. Сімейне право України : навч. посіб. / М. М. Дякович. Х. : ЕКУС, 2022. 416 с.
2. Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України [Текст] / [Н. Ю. Голубева та ін.] ; за заг. ред. Н. Ю. Голубевої ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Київ : Юрінком Інтер, 2021. - 838 с.
3. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар/за загальною редакцією Василюк Н.В., Гулька Б.І., Кота О.О. – Київ : ВД «Дакор», 2021. – 1028 с.
4. Сімейне право України : підручник / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера

[та ін.]; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзери. 3-тє вид., стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 520 с.

5. Сімейний кодекс України: наук.-практ. коментар. [О.О. Білик та ін.]; за заг. ред. Т.В. Боднар, О.В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 550 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

Кузьмич О. Я. Провадження у сімейних справах: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 43 с.

Кузьмич О. Я. Провадження у сімейних справах: методичні вказівки для підготовки до самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 24 с.